Jongerenwerk in de praktijk:

Monitoring van (groepen) jongeren[1]

zorgen maken en/of talenten ontwikkelen

	m 1990	m 1991	m 1989	m 1988	m 1992	m 1988	m 1993	m 1991	m 1992	
Cognitieve ontwikkeling	0	1	1	0	0	0	0	0	0	11,1%
Geestelijke gezondheid	0	0	1	0	0	0	0	0	0	5,6%
Thuis-/Gezinssituatie	0	0	2	0	0	?	0	0	0	11,1%
Relaties o.a. vrienden en vriendinnen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
School	2	2	0	2	2	2	1	0	0	61,1%
Seksuele ontwikkeling	1	1	1	1	0	1	0	1	1	38,9%
Huisvesting	0	0	1	0	0	?	0	0	0	5,6%
Lichamelijke gezondheid	0	0	1	0	0	0	0	1	0	11,1%
Werk	1	1	0	2	1	2	0	0	0	38,9%
Financiële situatie	1	0	0	1	0	2	0	0	0	22,2%
Alcholgebruik	1	1	1	1	?	2	2	0	0	44,4%
Softdruggebruik	?	1	1	0	1	1	2	0	0	33,3%
Harddruggebruik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Gokken (is ook risico's nemen)	1	1	1	0	0	1	0	0	0	22,2%
Vermogens- en/of geweldsdelicten	0	1	1	?	0	?	0	0	0	11,1%
Aanraking met Politie en Justitie	0	1	1	?	0	?	1	0	0	16,7%
Vrije tijdsbesteding	2	1	0	2	1	2	1	0	0	50,0%
	9	11	12	9	5	13	7	2	1	

	m 1990	m 1991	m 1989	m 1988	m 1992	m 1988	m 1993	m 1991	m 1992	
Sociale ontwikkeling	0	1	0	0	1	1	1	1	1	33,3%
Recreatief: spel, playstation, Wii	1	2	0	1	2	1	1	2	1	61,1%
Recreatief: film, muziek luisteren	1	1	0	0	0	0	1	0	0	16,7%
Creatief; techniek, koken, sieraden maken	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Creatief; mode, uiterlijke verzorging	1	0	0	1	1	1	1	1	1	38,9%
Creatief; tekenen, schilderen, grafity, henna e.d.	0	0	1	0	0	0	0	0	0	5,6%
Creatief; handwerken	0	0	1	0	0	0	1	1	1	22,2%
Sportief: atletiek, duursporten	0	0	0	0	0	0	1	0	0	5,6%
Sportief: balsporten	0	1	2	0	1	0	2	1	1	44,4%
Sportief: avontuur, vechtsporten	2	2	1	1	1	1	2	1	1	66,7%
Sportief: denksporten	0	0	2	0	0	0	2	1	1	33,3%
Jeugdcultureel: grafisch, video	0	0	0	0	0	0	2	1	1	22,2%
Jeugdcultureel: expressie (dans),choreografie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Jeugdcultureel: muziek	1	1	1	1	1	0	1	1	1	44,4%
Jeugdcultureel: zang, rap	0	1	1	1	1	0	1	1	1	38,9%
Jeugdcultureel: mode	0	0	0	0	0	0	1	1	0	11,1%
Jeugdcultureel: Theater	0	0	0	0	0	0	1	0	0	5,6%
Andere talenten	0	0	?	0	0	0	0	0	0	0,0%
	6	9	9	5	8	4	18	12	10	

[1] Dit is een bijgewerkte notitie. Het oorspronkelijke stuk verscheen in november 2009

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
Monitoring van (groepen) jongeren 3
Registratie van groepen jongeren 4
In beeld brengen van jongeren 4
Registratie in het jongerenwerk? 5
Werken in de buitendienstfunctie 5
Rapportages in het jongerenwerk 8
Knutselen met excelbestanden 9
Talentontwikkeling 12
Activiteiten van het jongerenwerk 13
Jongeren in Kaart 16
En de talentenkaart 16
Groepsmonitor 17
De jongerenwerker in beeld 18
Dynamiek van de groepen 19
Out of the box 21
Virtuele groepen 21
De kwaliteit van het jongerenwerk 26
Kanteling 27
JiK-gebruik door jongerenwerkers 28
Veiligheid 30
Verschillende modules 30
Tot slot. 30
Bijlage 1. 31
Literatuur en andere stukken. 34

Monitoring van (groepen) jongeren[2]

"Alles wat bijdraagt aan minder gedonder, net zoals het aanpakken van vroegtijdig schoolverlaten, moeten we doen."
Ahmed Aboutaleb Burgemeester van Rotterdam, 16 april 2009

> Burgemeester Ahmed Aboutaleb is heel erg geschrokken van wat hij heeft gehoord uit politiekringen, meldde hij gisteren tijdens de presentatie van de Veiligheidsindex 2009. "Het IQ en het verstandelijk vermogen van arrestanten is dermate laag dat je er niet veel mee kan. Wanneer ze alleen zijn, zijn het schatten van jongens, maar met zijn tweeën doen ze de meest dwaze dingen."

Door de sterke focus op veiligheid in het (deel)gemeentelijk beleid van de afgelopen jaren is het jongerenwerk steeds meer op jongens ingezet. De laatste jaren is de doelgroep voor het jongerenwerk (in stedelijke gebieden) "verlaagd". Steeds vaker wordt het jongerenwerk ingezet op ***jongens*** met een laag tot extreem laag niveau (V.M.B.O. niveau 1, 2 en lager) met bijbehorende problematiek.
Het ontwikkelen van abstractie en empatisch vermogen (afstand nemen en denken over jezelf in relatie tot de ander), blijkt daarbij voor veel jongeren een groot probleem. Veel jongeren doorlopen die fase niet eens en blijven cirkelen in hun eigen wereld. In de slechte gevallen kan dat leiden tot herhaald risicogedrag en criminaliteit (recidive)

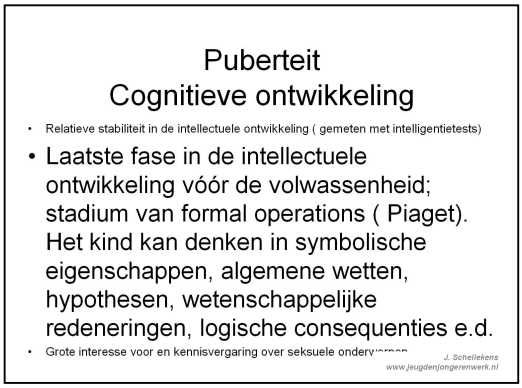

Jongerenwerk gericht op die groepen kenmerkt zich vooral door de noodzaak om ***langdurig relationeel*** te werken. De inhoudelijke mogelijkheden zijn laag. Daarbij sluiten deze jongeren veel andere jongeren uit (andere jeugdculturele groepen maar ook meiden).
Binnen het reguliere aanbod van het jongerenwerk dat door de gemeentes wordt ingekocht, wordt nagenoeg alle beschikbare tijd ingezet op het straatwerk en "openhouden" van soosactiviteiten.
Daarbij blijkt dat het overgrote deel van de bezoekende jongeren problemen vertoont op meerdere deelleefgebieden. Registratie van die probleemgebieden e*n* vroegtijdige opvolging van signalen is echter niet

---

[2] Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze handleiding mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever van dit materiaal

mogelijk vanwege de beperkte productieovereenkomst en de strakke uitvoering daarvan.

Registratie van groepen jongeren
Gemeentes en politie maken normaal gesproken gebruik van de *quickscanmethode*[3] van Beke, Ferweda en van Wijk[i] om groepen jongeren in beeld te krijgen en te kwalificeren. Deze quickscanmethode (ook wel: BEKE-lijst) bepaalt aan de hand van een aantal scores op een invulformulier of groepen jongeren in te delen zijn in verschillende categorieën:

- Aanvaardbaar
- hinderlijk,
- overlastgevend of
- crimineel.

Er kunnen zelfs een soort *bonuspunten* worden toegekend, waardoor duidelijk wordt of de groep een ***straatbende*** of ***jeugdbende*** genoemd mag worden. De belangrijkste aandachtspunten in deze "*BEKE-lijst*" zijn:

- *De groepsgrootte en het leeftijdsverschil in de groep*
- *De bezigheden van de jongeren: school, werk*
- *Het middelengebruik*
- *De mate waarin de jongeren in aanraking komen met de politie.*

Aan de hand van die scores wordt de aanpak op zo'n groep met verschillende netwerkpartners afgesproken. Daarbij geldt de restrictie dat criminele groepen automatisch tot de verantwoordelijkheid van de politie horen. Voor de aandacht en aanpak van alle andere groepen kunnen afspraken gemaakt worden.

In beeld brengen van jongeren
Ook het jongerenwerk brengt (groepen) jongeren al jaren in beeld, onder andere via doelgroepanalyses voortkomend uit het vroegere randgroepenwerk (eind jaren 70 van de vorige eeuw). Daarbij werden meervoudig achtergestelde jongeren (objectieve leefsituatie) als doelgroep genomen. Jongeren met historisch bepaalde en overgedragen problemen en achterstellingen, zoals:

- slechte scholing,
- geen of zwaar werk,
- slechte gezinssituatie
- slechte huisvesting,
- slechte psychische en lichamelijke gezondheid,
- slechte financiële positie,
- middelengebruik: drank en drugs,
- (veelvuldig) in aanraking met politie en justitie

Als een jongere op twee deelleefgebieden stevige problemen ondervond, dan werd hij/zij gecategoriseerd als *"risicojongere"*. Jongeren met stevige tot zware problematiek op drie deelleefgebieden en meer werden *"randgroepjongeren"* of *"jongeren met meervoudige complexe problematiek"* genoemd.

[3] Ook wel: de Beke-lijst, de Ferwedalijst, de Shortlist Groepscriminaliteit

Registratie in het jongerenwerk?
Toen ik in 1978 straathoekwerker werd, begon ik eigenlijk direct met het vastleggen van de contacten die ik met jongeren had. Veel van die contacten waren 's avonds in café's, jeugd- en jongerencentra en discotheken. Ik schreef wat notities op een bierviltje[4], zodat ik eventuele vragen de volgende dag niet vergeten zou zijn en af kon werken. Het leek (en lijkt me nog) enorm slordig als vragen van jongeren niet serieus genomen en afgehandeld worden. Als ik thuis kwam, schreef ik mijn notities altijd even op een eenvoudig formuliertje:

Straathoekwerk 1978

- Datum:
- Locatie:
- Naam:
- Leeftijd:
- Gespreksonderwerp:
- Actie:

Voordeel was niet alleen dat ik de actie af kon werken, maar bijkomend voordeel was dat ik elke drie maanden een overzicht kon produceren van contacten, hulpvragen, trends en dergelijke. In die zin was het mogelijk om een gedegen inhoudelijke verantwoording af te leggen en eventueel bij te stellen. In die tijd maakte ik inhoudelijke kwartaaloverzichten en jaarverslagen op grond van een simpel registratieformulier.

Die registratie bleek niet voor alle jongerenwerkers een dagelijkse bezigheid, terwijl het "aansluiten bij de leefwereld van jongeren" en "signaleren van wensen, behoeften en trends onder de doelgroep" toch wel als uitgangspunten voor het werk werden geformuleerd. Sommige jongerenwerkers waren radicaal tegen registratie van gegevens vanwege hun "vertrouwensband" met jongeren en hielden alle informatie afgeschermd voor derden.

Werken in de buitendienstfunctie
In 1991 maakte ik de overstap naar een functie in de commercie: horecavertegenwoordiger bij de Gulpener Bierbrouwerij. Een functie waarbij het doel is horecaondernemers over te halen de producten van de brouwerij af te laten nemen en te verkopen. Daarbij probeert de brouwerij de ondernemer met raad en daad bij te staan om dat doel ook daadwerkelijk te bereiken. Ondersteuning bij opzet (ondernemingsplannen) en aanvang van het bedrijf, technische toerusting, productinformatie, acties, voordeelpakketten etc.

[4] In die tijd was er nog geen sprake van visitekaartjes, mobiele telefoon, notebooks, tablets e.d.

Het gaat er dan om de ondernemer binnen te halen, te binden en te houden. Dat proces kent verschillende stappen die te vangen zijn onder de noemer: customer marketing[ii].

Customer marketing onderscheidt 10 stappen:

- Verzamel klantgegevens
- Maak een klantpiramide[5]
- Analyseer de klanten
- Stel klantdoelen
- Ontwikkel een klant-voordeelpakket
- Kies methoden en media
- Zorg voor klantgerichtheid
- Registreer klantgedrag
- Analyseer resultaten
- Pas klantprogramma's aan

Het hield in dat de vertegenwoordigers ook dagrapportages en verslagen maakten over de contacten met de afnemers om de dienstverlening zo goed mogelijk te waarborgen.

DAGRAPPORT HORECA

GULPENER

DRINK OP DE TOEKOMST

Inspecteur:

Datum:

		Bezoek						Onderwerp										
Naam	Woonplaats	Telefonisch	Gulpener afn.	Concurrentie	Eigenaar pand	Bestuur	Derden	Aquisitie	Goodwill	Huur	Verk. /cond.	Debiteuren	Kwaliteit	Investering	Evenement	Bouwk. zaken	Overig	Assortiment

Die verslagen werden naar de binnendienst gestuurd die daarna zorgde voor de afhandeling van diverse acties

In de commerciële dienstverlening werken veel bedrijven met een buitendienst die contact onderhoudt en de relaties beheert. De buitendienstfunctionaris (vertegenwoordigers, inspecteurs, verkopers) zijn de connectie tussen het bedrijf en de afnemer. Hij houdt de ontwikkelingen van de klant en de markt in de gaten.

5 http://www.salesonline.nl/weblog2/1_verras_de_klant/item/833_de_klantenpiramide_van_curry

Bij problemen schakelt hij de binnendienst in die de juiste oplossingen afstemt.

- Bij een technisch probleem: de technische dienst,
- bij een financieel probleem: de boekhouding,
- bij een nabestelling: het magazijn,
- bij een speciale bestelling: inkoop
- etc.

Om het zakelijke vertrouwen van de klant te houden, moeten problemen accuraat worden afgewerkt. Fouten in die afwerking komen namelijk terug op het bordje van de buitendienstfunctionaris: hij wordt er door de afnemer op aan gesproken.
Hoewel het vooral over handel gaat, ziet de buitendienst medewerker het als zijn plicht de klant tevreden te houden. Hij wil niet dat de klant afglijdt en zal die belangen behartigen. Bij sommigen zit er een puur zakelijk verhaal aan (ze zijn goed voor een omzet), bij anderen zit er ook een relationeel verhaal aan.

Het (ambulant) jongerenwerk kan gedefinieerd worden als een soort ***buitendienstfunctie***, een functie waarin – naast de reguliere werkzaamheden- ook de relatie tussen bepaalde (groepen) jongeren en netwerken c.q. de samenleving (ouders, omgeving) tot stand wordt gebracht.

Een jongerenwerker die een jongere wil doorverwijzen, moet er zeker van zijn dat de problemen daar adequaat worden opgevangen en opgelost. Daarmee kun je het ambulant jongerenwerk definiëren als een soort buitendienstfunctie, een functie waarin de relatie tussen bepaalde groepen jongeren en hulpverlenende instanties samenkomt.[iii]

Rapportages in het jongerenwerk
De oorspronkelijke deelleefgebieden die in het straathoekwerk werden gehanteerd heb ik later in mijn boek met een aantal deelleefgebieden uitgebreid (zie ook bijlage 1)

1. geestelijke gezondheid,
2. thuis-/gezinssituatie,
3. relaties o.a. vrienden en vriendinnen,
4. school,
5. Seksualiteit
6. huisvesting
7. lichamelijke gezondheid,
8. werk,
9. financiële positie,
10. middelengebruik: drank en drugs,
11. gokken
12.(veelvuldig) in aanraking met politie en justitie e.d.
13. vrije tijd

Die deelleefgebieden zijn een concretisering van de verschillende ontwikkelingen die jongeren in lichaam en geest in een kort tijdsbestek ondergaan:

- Biologische ontwikkeling
- Cognitieve ontwikkeling
- Persoonlijkheidsontwikkeling
- Seksuele ontwikkeling
- Sociale ontwikkeling

Zoals eerder aangegeven blijkt de cognitieve ontwikkeling daarbij van groot belang. Het is de fase waarin een jongere abstract en systematisch leert te denken over zichzelf in relatie tot de ander. Een fase dus waar de jongere "leert te leren" .

Als ik in gesprekken met jongerenwerkers dieper op deze materie in ging, leverde dat vaak herkenning op. Het omgaan met deze beperking in ontwikkelingsmogelijkheden vergt voor het jongerenwerk een andere aanpak. Reden genoeg om de cognitieve ontwikkeling als apart item te benoemen.

In de loop van de jaren heb ik dat lijstje met verschillende jongerenwerkteams verspreid over Nederland verder uitgewerkt[6]. Een aantal andere deelleefgebieden werden op grond van ontwikkelingen aangepast:

- Geestelijke gezondheid werd uitgebreid. Naast jongeren met identiteitsvragen komen jongerenwerkers ook steeds vaker jongeren tegen met psychische stoornissen: A.D.H.D., Borderline, Hysterie, Paranoia, Psychoses e.d.
- Middelengebruik kreeg een onderverdeling in
  - alcoholgebruik,
  - softdruggebruik en
  - harddruggebruik
- Gokken kreeg een extra dimensie. Niet alleen gokken voor wat betreft spelvormen (kaarten e.d.), maar ook wat betreft risico

[6] Dank aan alle jongerenwerkers die daar aan meegewerkt hebben

nemen. Spanning zoeken, jackass-acties[7] ondernemen. De spanning die een lichaamseigen stoffen oproept met een verslavende werking
- In aanraking komen met politie en justitie kreeg een extra vermelding: strafbare feiten c.q. vermogen en gewelddelicten plegen (zonder gepakt te worden).

Knutselen met excelbestanden
In de loop van de jaren had ik al diverse modellen voor individuele en groepsmonitoren in het jongerenwerk uitgeprobeerd. In de meeste gevallen was daarbij sprake van het invoeren van tekst zodat er verslagen ontstonden aan de hand waarvan jongeren werden besproken en acties werden ondernomen.

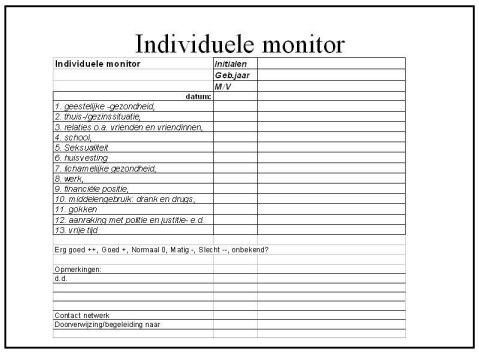

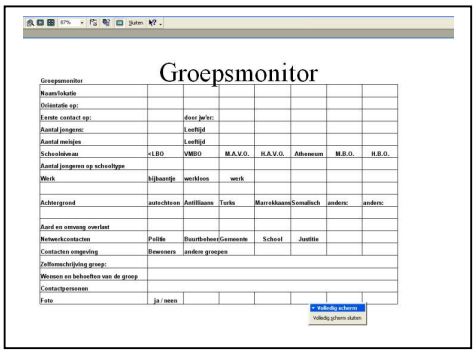

In de dagelijkse praktijk bleken die middelen erg waardevol in de jongerenwerkteams omdat er voor het eerst (!) informatie werd uitgewisseld over:
- jongeren,
- problematiek,
- actieplanning,
- inhoud en
- methodiek,

[7] Jackass is een t.v.-programma waarbij de programmamakers spannende en gevaarlijke toeren uithalen. De kijker wordt daarbij gewaarschuwd om het niet na te doen, maar veel jongeren imiteren dit programma toch graag (in een berg met glas springen, in een winkelwagentje van een talud afcrossen e.d.)

maar tegelijkertijd bleek het voor een aantal jongerenwerkers te omslachtig vanwege de in te voeren tekst. Daarbij waren de systemen van individuele monitoring en groepsmonitoring nauwelijks te koppelen.

Om het systeem te vereenvoudigen heb ik de individuele monitor omgezet in een excelbestand. Dat resulteerde uiteindelijk in een opzet waarbij jongerenwerkers hun *eigen* (dus subjectieve) zorgen kenbaar konden met betrekking tot de ontwikkeling van jongeren op bepaalde deelleefgebieden: De scores werden tot 4 teruggebracht en de cellen werden gekoppeld aan kleuren :
? = Ik weet het (nog) niet
0 = Volgens mij is het normaal, goed, ik maak me daar geen zorgen over
1 = Ik maak me daar zorgen over, het lijkt me niet goed
2 - Ik maak me daar grote zorgen over, volgens mij is dat slecht

1. Cognitieve ontwikkeling	0
2. Geestelijke gezondheid	0
3. Thuis-/gezinssituatie	0
4. Relaties o.a. vrienden en vriendinnen	0
5. School	0
6. Seksuele ontwikkeling	0
7. Huisvesting	0
8. Lichamelijke gezondheid	0
9. Werk	0
10. Financiële situatie	0
11 a. Alcoholgebruik	0
11 b. Softdruggebruik	0
11 c. Harddruggebruik	0
12. Gokken (is ook risico's nemen)	0
13 a. Vermogens- en/of geweldsdelicten	0
13 b. Aanraking met Politie en Justitie	0
14. Vrije tijdsbesteding	0

.J. Schellekens
www.jeugdenjongerenwerk.nl

1. Cognitieve ontwikkeling	1
2. Geestelijke gezondheid	0
3. Thuis-/gezinssituatie	2
4. Relaties o.a. vrienden en vriendinnen	0
Etc.	0
6. Seksuele ontwikkeling	0
7. Huisvesting	0
8. Lichamelijke gezondheid	0
9. Werk	0
10. Financiële situatie	0
11 a. Alcoholgebruik	0
11 b. Softdruggebruik	1
11 c. Harddruggebruik	0
12. Gokken (is ook risico's nemen)	0
13 a. Vermogens- en/of geweldsdelicten	0
13 b. Aanraking met Politie en Justitie	0
14. Vrije tijdsbesteding	1
	5

.J. Schellekens
www.jeugdenjongerenwerk.nl

Op die manier kunnen de werkers hun gedachten over de jongeren met wie gewerkt wordt, weergeven. Het heeft als belangrijk voordeel dat de jongerenwerker uit de relatie met de jongere moet treden, de jongere van een ***"afstand"*** moet bekijken en zichzelf afvragen: ***Wat denk ik daar nu van?***
Daarmee was de individuele kleurenkaart een feit.

Op grond van zo'n individueel overzicht is het daarna mogelijk te bekijken wat voor de jongere in kwestie een goede oplossing zou zijn bijvoorbeeld in samenwerking met netwerkpartners en hulpverlening, zoals;

1. Cognitieve ontwikkeling	Begeleid wonen, coaches, mentoren
2. Geestelijke gezondheid	A.M.W., Jeugdzorg, G.G.Z
3. Thuis-/gezinssituatie	A.M.W., Jeugdzorg, G.G.Z
4. Relaties o.a. vrienden en vriendinnen	A.M.W., Jeugdzorg, G.G.Z
5. School	Leerplicht, mentoren
6. Seksuele ontwikkeling	Huisarts, A.M.W.,
7. Huisvesting	Corporatie, begeleid wonen, kamertraining, Opvang
8. Lichamelijke gezondheid	Huisarts, A.M.W., G.G.D.
9. Werk	Zakgeldproject, C.I.W., uitzendbureau
10. Financiële situatie	Zakgeldproject, Schuldhulpverlening, Nibud, Fondsen
11 a. Alcoholgebruik	A.M.W., G.G.D., Verslavingszorg
11 b. Softdruggebruik	A.M.W., G.G.D., Verslavingszorg
11 c. Harddruggebruik	A.M.W., G.G.D., Verslavingszorg
12. Gokken	A.M.W., G.G.D., Verslavingszorg
13 a. Vermogens- en/of geweldsdelicten	Halt, Wijkagenten, Reclassering, Advocatuur
13 b. Aanraking met Politie en Justitie	Halt, Wijkagenten, Reclassering, Advocatuur
14. Vrije tijdsbesteding	Sportverenigingen, Kunst & cultuur

J. Schellekens
www.jeugdenjongerenwerk.nl

De bedoeling is dan dat de problematiek van de jongere vermindert of zelfs verdwijnt. Je kunt nagaan of de acties van het jongerenwerk/het netwerk het gewenste resultaat boeken of niet. Een uitgangspunt voor het werken met jongeren zou toch mogen zijn dat de jongere "beter wordt" (in de brede zin) van dat contact met het jongerenwerk, in ieder geval niet slechter!

De individuele monitor van moment A levert een plan van aanpak (PvA) op. Het plan van aanpak wordt uitgevoerd en dat leidt tot een verbetering van de situatie op moment B.

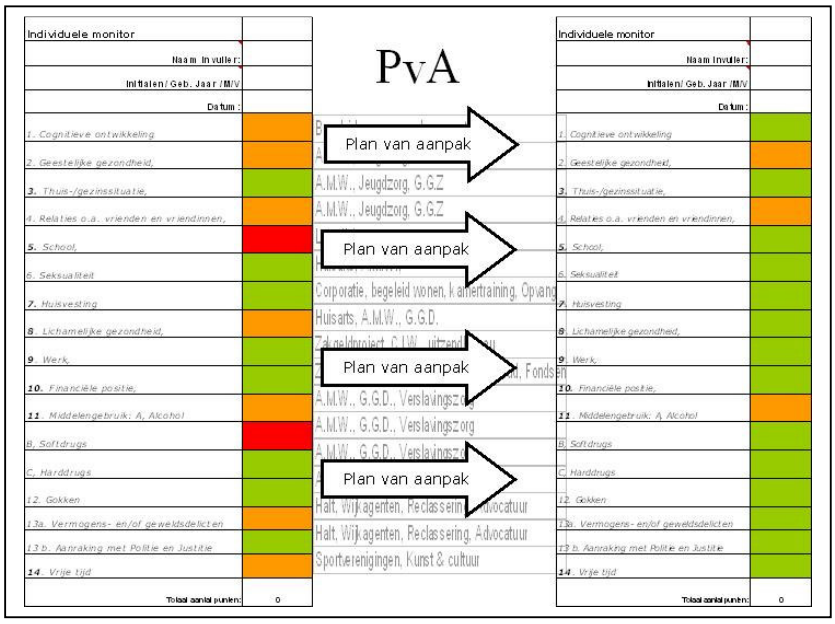

Talentontwikkeling
Jongerenwerk gaat natuurlijk niet alleen om zorgen over en problemen bij jongeren. Van jongerenwerkers mag verwacht worden dat ze ook de mogelijkheden van jongeren (leren) kennen en jongeren helpen, verlokken en activeren om hun talenten aan te spreken. Door succes te hebben op andere terreinen leren jongeren lessen en vaardigheden die van pas kunnen komen om hun problemen beter te hanteren of zelfs op te kunnen lossen. In ***Jongerenwerk met beleid*** schreef ik daarover:

> Het activeringsgerichte model gaat uit van het anticiperen op verwachte ontwikkelingen bij (groepen) jongeren door middel van allerlei soorten activiteiten:
> • preventieve hulpverlening,
> • educatieve programmering (leuk en leerzaam) en
> • programmering met activerende elementen (leuk, leerzaam en succesvol).
>
> De gedachte daaronder is dat jongeren (maar ook gewone mensen) op een bepaald moment te weinig *informatie, vaardigheden en/of ervaring* hebben om probleemsituaties adequaat tegemoet te treden. Door hulp van buiten of door ervaringsopbouw op andere terreinen kunnen die potentiële problemen voorkomen of hanteerbaar gemaakt worden.
>
> > *Y heeft problemen op school. Zijn ouders hebben deze dure opleiding betaald, maar na een paar maanden blijkt dat hij zich absoluut niet prettig voelt in deze situatie. Hij heeft het gevoel dat zijn klasgenoten hem voor de gek houden. Hij begint lessen te verzaken, blijft hele dagen van school weg, en begint langzaam het moment te vrezen dat er een brief van zijn school afgeleverd wordt bij zijn ouders met de melding: Uw zoon is altijd absent. Hij is bang voor dat moment.*
> > *In het jongerencentrum wordt deze situatie doorgesproken. De jongerenwerker[8] raadt hem aan om de situatie voor te blijven: "Ga praten met de decaan, met je ouders" Y zegt toe dat hij dat zal doen, maar al snel blijkt dat hij het niet kan of durft. Na lichte aandrang aanvaardt hij hulp van de hulpverleningsgerichte jongerenwerker. Samen zetten ze de eerste stappen. Zijn ouders blijken wel teleurgesteld, maar hebben ook begrip. Y gaat van school af en gaat werken.*
> >
> > *X is al een tijdje erg opstandig. Hij daagt iedereen uit en zelfs de jongerenwerker krijgt genoeg van zijn gedrag. In overleg wordt besloten hem niet direct aan te pakken maar eerst in te zetten op kwaliteiten die hij schijnt te hebben op het gebied van schrijven en ontwerpen. Hij wordt gevraagd mee te helpen met het maken van flyers, affiches en dergelijke. Hij is zeer vereerd met deze vraag en zet zich voor 100% in. In de loop van de weken erna wordt zijn "opstandige" periode op een gewone relaxte manier doorgesproken.*

[8] Met jongerenwerker wordt ook jongerenwerkster bedoeld

> Activering lijkt gevolgen te hebben op de ontwikkeling van jongeren en hun subjectieve beleving van individuele problemen. Verrassend is dan dat er achteraf gezien weinig energie is gaan zitten in de individuele begeleiding van de jongeren en dat hun mogelijke problemen gaandeweg werden 'opgelost'. Een aantal jongeren lijkt dus -ondanks hun potentiële problemen- *doorgetrokken* te kunnen worden in hun ontwikkeling. Hun problemen komen in een ander daglicht te staan. [iv]

In gesprekken met jongerenwerkers kwam de opmerking: Die zorgenkaart is mooi, maar het zou nog mooier zijn als we ook de talenten van jongeren in beeld konden krijgen, niet alleen hun problemen, maar vooral ook kunnen zoeken naar hun mogelijkheden.

Activiteiten van het jongerenwerk
Jongerenwerkers gebruiken allerlei middelen en methodes om hun werk goed uit te voeren:
1. contactlegging met (potentiële) doelgroepen op straat
2. relatiebeheer met brede doelgroepen
3. continue inventarisatie van de ontwikkeling van jongeren in de buurt, wijk, stad (ambulant)
4. naar binnen halen van (een deel van) de doelgroepen (outreachend)
5. recreatieve activiteiten
6. sportieve activiteiten
7. creatieve activiteiten
8. jeugdculturele activiteiten
9. educatieve activiteiten onder andere door middel van thematische programmering
10. preventie, hulpverlening en belangenbehartiging
11. netwerkontwikkeling en onderhoud
12. activering tot participatie van jongeren in de omgeving in de buurt)
13. activering tot participatie van jongeren in het jongerencentrum: betrekken van jongeren bij beheer, programmering en beleid
14. takenoverdracht aan jongeren
15. coaching van jongeren

Een aantal items wordt ook daadwerkelijk in activiteiten gebruikt om jongeren te verlokken om mee te doen:
5. recreatieve activiteiten
6. sportieve activiteiten
7. creatieve activiteiten
8. jeugdculturele activiteiten
9. educatieve activiteiten o.a.thematische programmering

Op die terreinen worden allerlei activiteiten door het jongerenwerk ontplooid. Dat loopt van filmavonden via playstation, WII, pleintjesvoetbal, basketbal, handwerken, koken, knippen en plakken, zangworkshops, toneel, optredens, voorlichting, deskundigen tot en met gecombineerde activiteitencarrousels.

De vraag is dan steeds: hoeveel moeite moet ik doen om deze jongere of deze (sub)groep jongeren te verlokken om mee te doen? Hoe moet ik de inhoud die ik over wil brengen "verpakken"? De basis daarbij is of de jongerenwerker antwoord heeft op de vraag: Weet ik ook wat deze jongere goed kan of met een beetje ondersteuning goed zou kunnen? Weet ik ook wat deze jongere goed zou kunnen gebruiken in zijn/haar ontwikkeling?

Op grond daarvan heb ik een startlijstje met algemene zaken gemaakt, waarbij de jongerenwerkers aan kunnen geven of ze jongeren op bepaalde terreinen kunnen betrappen op mogelijkheden, vaardigheden en/of talenten[9]. Het gaat hierbij ***niet alleen*** om de concreet genoemde voorbeelden. Zo is sport op het formulier (zie p. 15) onderverdeeld in vier hoofdstromingen:

- atletiek
- balsport
- avontuur, vechtsporten
- denksporten

Terwijl een onderzoek onder jongeren op het gebied het beoefenen van sport al tenminste 46 sporten opleverde (inclusief andere en geen sport)[10]

aerobics/steps	gymnastiek/turnen	schaken
andere sport	handbal	schietsport
atletiek	hardlopen/joggen/trimmen	skeeleren/skaten
badminton	hockey	skiën/langlaufen/snowboarden
basketbal	honkbal/softbal	squash
biljart/poolbiljart/snooker	jeu de boules	tafeltennis
bowling	kano	tennis
bridge	karting	vecht- en verdedigingssport
dammen	klimsport	veldvoetbal
danssport	korfbal	volleybal
darts	midgetgolf	wandelsport
duiksport	motorsport	watersport/zeilen/surfen
fitness/conditie	paardensport	wielrennen/mountainbiken/toerfietsen
fitness/kracht	roeien	zaalvoetbal
geen sport	schaatsen	zwemsport
golf		

De jongerenwerkers moeten dus wel verder denken dan het concreet aangegeven item.

De scores werden ook hierbij tot 4 teruggebracht en de cellen werden gekoppeld aan kleuren :
? = Weet ik niet
0 = nog geen talent of vaardigheid
1 = mogelijk talent/vaardigheid: passief
2 = talent of vaardigheid: actief

Daarnaast werd in de talentkaart sociale ontwikkeling toegevoegd omdat sommige kinderen/jongeren gewoon graag helpen, met iedereen vrij goed overweg kunnen zonder een specifiek "concreet" talent te hebben. Gewoon aardig gevonden worden, dus.

[9] Talentontwikkeling is een veelgebruikt woord, maar het kan verkeerde beelden oproepen. Niet iedere jongere met aanleg voor rappen zal een wereldster worden, niet iedereen die een redelijk balletje kan trappen zal prof worden
[10] Het is dan de vraag waarom jongerenwerkers zich toch zo vaak alleen bezig houden met voetbal, fitness en vechtsporten.

Sociale ontwikkeling	0
Recreatief: spel, playstation, WII	0
Recreatief: film,	0
Creatief; techniek, koken, sieraden	0
Creatief; mode, uiterlijke verzorging	0
Creatief; tekenen/schilderen/henna	0
Creatief; handwerken	0
Sportief: atletiek	0
Sportief: balsport	0
Sportief: avontuur, vechtsporten	0
Sportief: denksporten	0
Jeugdcultureel: grafisch, video	0
Jeugdcultureel: expressie (dans),choreografie	0
Jeugdcultureel: muziek	0
Jeugdcultureel: zang, rap	0
Jeugdcultureel: mode	0
Jeugdcultureel: Theater	0
	0

? = weet ik nog niet
0 = nog geen interesse
1 = beetje interesse/talent, passi
2 = interesse/talent, actief

Sociale ontwikkeling	1
Recreatief: spel, playstation, WII	2
Recreatief: film,	0
Creatief; techniek, koken, sieraden	0
Creatief; mode, uiterlijke verzorging	0
Creatief; tekenen/schilderen/henna	1
Creatief; handwerken	2
Sportief: atletiek	0
Sportief: balsport	0
Sportief: avontuur, vechtsporten	1
Sportief: denksporten	0
Jeugdcultureel: grafisch, video	1
Jeugdcultureel: expressie (dans),choreografie	0
Jeugdcultureel: muziek	1
Jeugdcultureel: zang, rap	0
Jeugdcultureel: mode	0
Jeugdcultureel: Theater	0
	9

? = weet ik nog niet
0 = nog geen interesse
1 = beetje interesse/talent, passi
2 = interesse/talent, actief

Jongeren in Kaart
Zowel de individuele zorgkaart als de talentenkaart konden gekoppeld (doorgeschreven) worden naar groepsoverzichten. Het probleem daarbij was echter dat bij het overschrijven naar recentere excelprogramma's de automatische formules soms verloren gingen, waardoor de gegevens niet meer op te roepen waren.

De oplossing voor dat probleem werd gevonden bij Saas Solutions. Zij hebben een speciaal softwareprogramma (webapplicatie) ontwikkeld waarbij de benodigde functies simpel te gebruiken zijn en gegevens op verschillende manieren zichtbaar gemaakt kunnen worden:

De zorgkaart

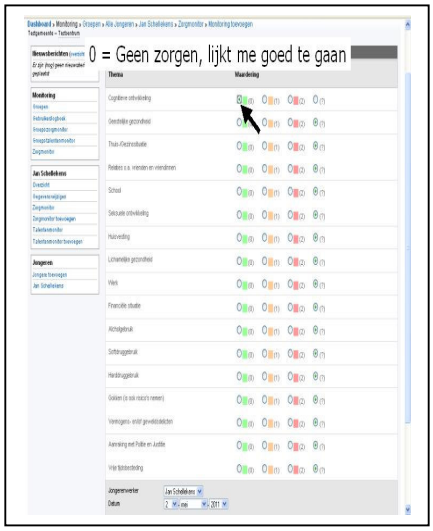

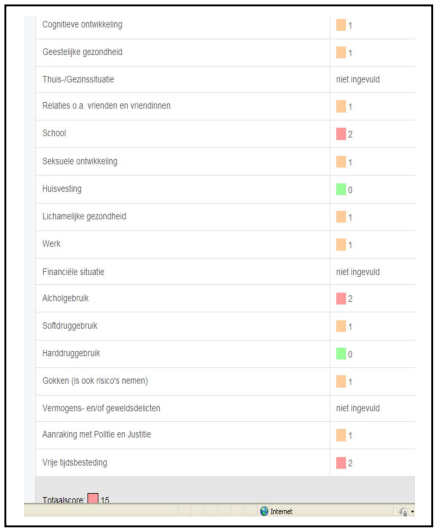

En de talentenkaart

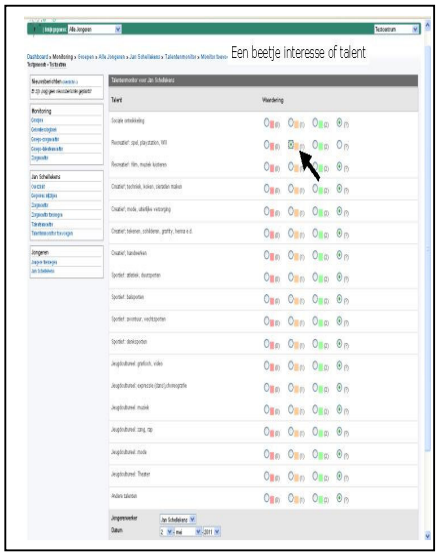

Je kunt hiermee de individuele jongere monitoren tijdens de ontwikkeling naar volwassenheid. Bij voorkomende problemen die tot obstructie van die ontwikkeling kunnen leiden, kun je plannen van aanpak maken en

uitvoeren (planmatig en doelgericht), zowel op het gebied van hulpverlening als op het gebied van activiteiten en activering.

Groepsmonitor
De verschillende jongeren kunnen echter ook gemakkelijk gekoppeld worden aan een groep, zodat er zicht ontstaat op de problematiek binnen de totale groep, eventuele meewerkende en tegenwerkende actoren en factoren in de groep. Op de *verticale lijnen* staan de individuele jongeren, terwijl op de *horizontale* lijnen de "probleemtrends" in de groep duidelijk worden. Op grond van dit overzicht kan bepaald worden wat mogelijke scenario's zijn om met de individuele jongere of de (sub)groep te gaan werken zowel op het gebied van dienstverlening, doorverwijzing naar hulpverlening als op het gebied van ontwikkelingsmogelijkheden door aan te sluiten bij hun "talenten"

Zorgmonitor groep

Cognitieve ontwikkeling	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	10,0%
Geestelijke gezondheid	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	13,3%
Thuis-/Gezinssituatie	0	0	0	0	?	0	0	0	0	0	0	2	0	1	1	13,3%
Relaties o.a. vrienden en vriendinnen	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	6,7%
School	1	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	?	0	20,0%
Seksuele ontwikkeling	1	0	0	0	?	0	0	0	0	1	0	1	0	0	?	10,0%
Huisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	13,3%
Lichamelijke gezondheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	6,7%
Werk	0	0	0	0	?	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Financiële situatie	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	16,7%
Alcholgebruik	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	0	1	0	23,3%
Softdruggebruik	1	1	0	0	?	0	1	0	0	0	0	?	0	0	0	10,0%
Harddruggebruik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Gokken (is ook risico's nemen)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Vermogens- en/of geweldsdelicten	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3,3%
Aanraking met Politie en Justitie	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	10,0%
Vrije tijdsbesteding	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
	4	3	0	0	7	0	3	0	0	2	2	13	1	4	8	

Talentenkaart groep

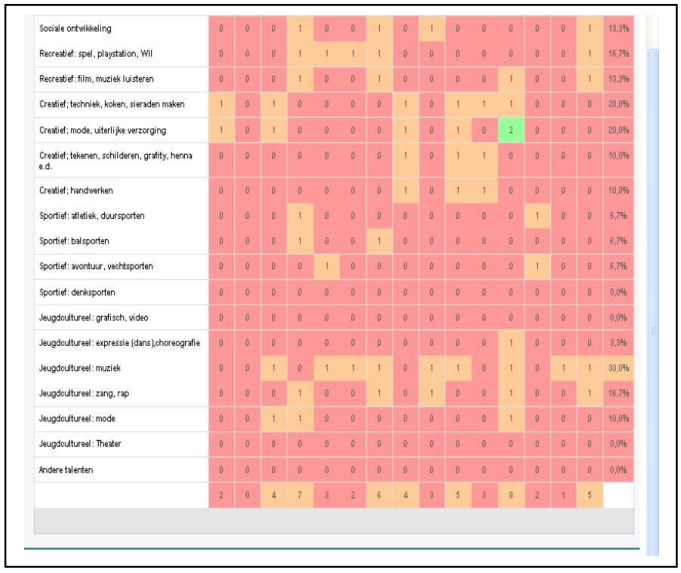

Sociale ontwikkeling	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	13,3%
Recreatief: spel, playstation, Wii	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	16,7%
Recreatief: film, muziek luisteren	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	13,3%
Creatief; techniek, koken, sieraden maken	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	20,0%
Creatief; mode, uiterlijke verzorging	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	2	0	0	0	20,0%
Creatief; tekenen, schilderen, grafity, henna e.d.	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	10,0%
Creatief; handwerken	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	10,0%
Sportief: atletiek, duursporten	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	6,7%
Sportief: balsporten	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	6,7%
Sportief: avontuur, vechtsporten	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	6,7%
Sportief: denksporten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Jeugdcultureel: grafisch, video	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Jeugdcultureel: expressie (dans),choreografie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3,3%
Jeugdcultureel: muziek	0	0	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	30,0%
Jeugdcultureel: zang, rap	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	1	16,7%
Jeugdcultureel: mode	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	10,0%
Jeugdcultureel: Theater	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Andere talenten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
	2	0	4	7	3	2	6	4	3	5	3	8	2	1	5	

De jongerenwerker in beeld
Het in beeld brengen van (groepen) jongeren levert niet alleen een overzicht over die jongeren, maar ook over de jongerenwerker zelf. Het kan iets weergeven over:

1. de deskundigheid van de jongerenwerkers op bepaalde deelleefgebieden
2. vooringenomenheid bij de jongerenwerker
3. eventuele taboes bij de jongerenwerker
4. of de doelen (kwalitatief en kwantitatief) door de werker worden gehaald

> " De achtergrond van waaruit een jongerenwerker zijn werk verricht, kan bepalend zijn voor de gesprekspunten die hij belangrijk vindt. Gesprekspunten waarop hij een bepaalde deskundigheid of betrokkenheid heeft. Gesprekspunten die dan ook eerder aangetrokken worden dan andere.
>
> Een beginnend jongerenwerkster van 22 jaar had veel ervaring met persoonlijke problemen in de puberteit, zowel in haar eigen persoonlijk emotionele beleving als in relationele zin met ouders, vrienden en vriendinnen. Na een half jaar uitvoerend werk zei ze: " *Goh, ik kom allemaal jongeren tegen die met mij willen praten over hun* ***"persoonlijke problemen"****. En ze vinden dat ze zo goed met mij over die zaken kunnen praten*." (uit: Hoeklijnen Ambulant Jongerenwerk)

Met andere woorden; een deel van de gesprekken wordt geactiveerd door de werker zelf! Omgekeerd kan natuurlijk ook. Dat een jongerenwerker te weinig deskundig is, onderwerpen heeft die voor hem/haarzelf taboe zijn en/of taboe zijn onder de doelgroep.

In de onderstaande groepsmonitor wordt een bestaande activiteitengroep in kaart gebracht. Daarbij blijkt dat informatie omtrent seksualiteit ontbreekt. De groepsoverzichten kunnen dan ook goed gebruik worden als vertrekpunt voor inhoudelijke en methodische deskundigheidsbevordering, begeleiding en ondersteuning van de werker, bedenken van nieuwe activiteiten en programma's om toch inzicht te krijgen in dat deelleefgebied:

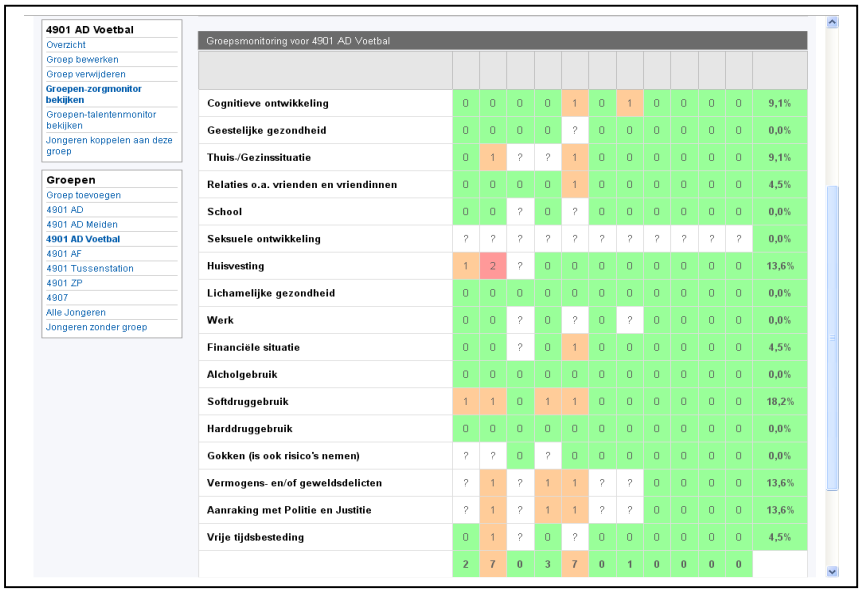

Cognitieve ontwikkeling	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	9,1%
Geestelijke gezondheid	0	0	0	0	?	0	0	0	0	0	0	0,0%
Thuis./Gezinssituatie	0	1	?	?	1	0	0	0	0	0	0	9,1%
Relaties o.a. vrienden en vriendinnen	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	4,5%
School	0	0	?	0	?	0	0	0	0	0	0	0,0%
Seksuele ontwikkeling	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	0,0%
Huisvesting	1	2	?	0	0	0	0	0	0	0	0	13,6%
Lichamelijke gezondheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Werk	0	0	?	0	?	0	?	0	0	0	0	0,0%
Financiële situatie	0	0	?	0	1	0	0	0	0	0	0	4,5%
Alcholgebruik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Softdruggebruik	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	18,2%
Harddruggebruik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Gokken (is ook risico's nemen)	?	?	0	?	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Vermogens- en/of geweldsdelicten	?	1	?	1	1	?	?	0	0	0	0	13,6%
Aanraking met Politie en Justitie	?	1	?	1	1	?	?	0	0	0	0	13,6%
Vrije tijdsbesteding	0	1	?	0	?	0	0	0	0	0	0	4,5%
	2	7	0	3	7	0	1	0	0	0	0	

Jaap Noorda heeft berekend dat een jongerenwerker (fte) gemiddeld 78 jongeren binnen zijn/haar bereik heeft[v]. Dat wordt natuurlijk mede bepaald door de problematiek in de groepen al dan niet in relatie tot de omgeving, maar ik heb in een aantal "normale" werksettings gemerkt dat veel jongerenwerkers niet aan die aantallen komen en/of weinig tot geen informatie hebben van de jongeren zelf.

> In een gemeente werd door 2,5 fte jongerenwerk gewerkt met ca. 100 jongeren. Dat lijkt op zich weinig maar door aard en omvang van de problematiek kan dat ook behoorlijk veel zijn (meervoudige complexe problematiek).
> Op mijn vraag of de jongerenwerkers die jongeren voor mij in kaart konden brengen, werd instemmend gereageerd. Binnen twee weken zou het klaar zijn.
> Na een paar maanden bleek dat de jongerenwerkers slechts van 37 jongeren (van de 100) een – gedeeltelijk- overzicht konden maken. Van de andere 63 jongeren wisten ze nagenoeg niets!

Dat zegt niet alleen iets over de jongerenwerkers en de aansturing van de jongerenwerkers, maar ook over de waarde van hun beleidsaanbevelingen. Jongerenwerkers wordt – zowel intern als extern- gevraagd naar (gefundeerde) informatie over trends en ontwikkelingen bij jongeren onder meer ten behoeve van inzet of afstemming van (nieuw) beleid. Beleid dat op zo'n smalle informatiebasis wordt ingezet, kan niet veel meer opleveren dan gebakken lucht.

Dynamiek van de groepen
De meeste groepen hebben een dynamisch verloop. De individuen die deel uitmaken van een groep kunnen lid zijn van meerdere groepen en daar verschillende rollen in spelen. Op het ene moment bestaat een groep (of jeugdcultuur) en op het andere moment zijn de groepsleden overgegaan naar andere groepen. Ontwikkeling, groei en het verdwijnen van groepen heeft vooral te maken met twee mechanismen:

1. De wens van de jongeren om bij een bestaande groep te horen
2. De wens van de jongeren om ***absoluut niet*** bij een bestaande groep te willen horen

De meeste groepen veranderen tijdens hun bestaan regelmatig van leden meestal door meningsverschillen, ruzies of het ontstaan van nieuwe relaties elders (ook verkering)

Die ontwikkelingen van in en uitgaande jongeren kun je met Jongeren in Kaart erg gemakkelijk volgen. Het is steeds een kwestie van koppelen van jongeren aan een groep of verwijderen uit de groep.

Mede daardoor kunnen bedreigingen en kansen snel gevisualiseerd worden.

> ***Bedreigingen, voorbeeld:***
> Een woningbouwcorporatie heeft een thuisloze jongere met meervoudige problemen een kleine wooneenheid toegewezen in een appartementencomplex. In datzelfde complex zit een leeftijdsgenoot eveneens met meervoudige problematiek. De jongens vinden elkaar in korte tijd op hun flatjes en trekken van buitenaf wat vrienden

aan. Daardoor ontstaat een groepje dat op zijn minst zorgwekkend genoemd kan worden[11]:

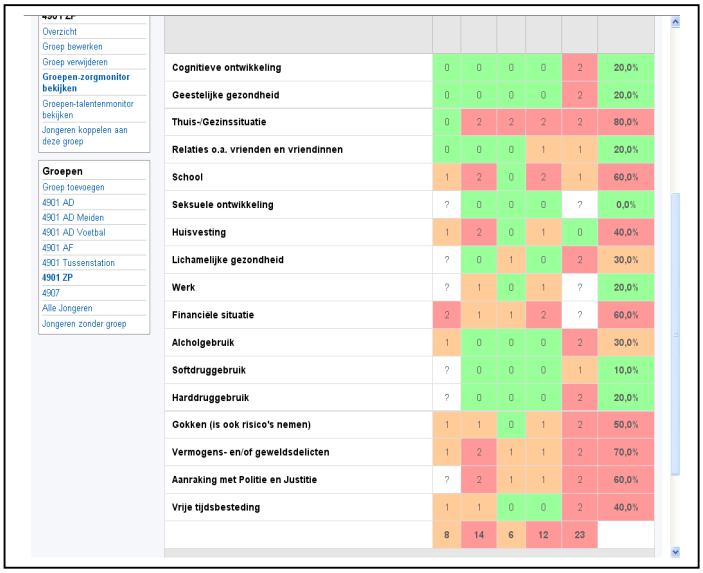

Cognitieve ontwikkeling	0	0	0	0	2	20,0%
Geestelijke gezondheid	0	0	0	0	2	20,0%
Thuis-/Gezinssituatie	0	2	2	2	2	80,0%
Relaties o.a. vrienden en vriendinnen	0	0	0	1	1	20,0%
School	1	2	0	2	1	60,0%
Seksuele ontwikkeling	?	0	0	0	?	0,0%
Huisvesting	1	2	0	1	0	40,0%
Lichamelijke gezondheid	?	0	1	0	2	30,0%
Werk	?	1	0	1	?	20,0%
Financiële situatie	2	1	1	2	?	60,0%
Alcholgebruik	1	0	0	0	2	30,0%
Softdruggebruik	?	0	0	0	1	10,0%
Harddruggebruik	?	0	0	0	2	20,0%
Gokken (is ook risico's nemen)	1	1	0	1	2	50,0%
Vermogens- en/of geweldsdelicten	1	2	1	1	2	70,0%
Aanraking met Politie en Justitie	?	2	1	1	2	60,0%
Vrije tijdsbesteding	1	1	0	0	2	40,0%
	8	14	6	12	23	

Kansen, voorbeeld

Tussen de bezoekers van een jongerencentrum zitten een aantal muziekliefhebbers. De jongerenwerker vraagt hen op een bepaald moment: "Hebben jullie zin om een bandje te beginnen?". Dat lijkt hen wel wat, waardoor een nieuw groepje wordt samengesteld, in dit geval een bandje.

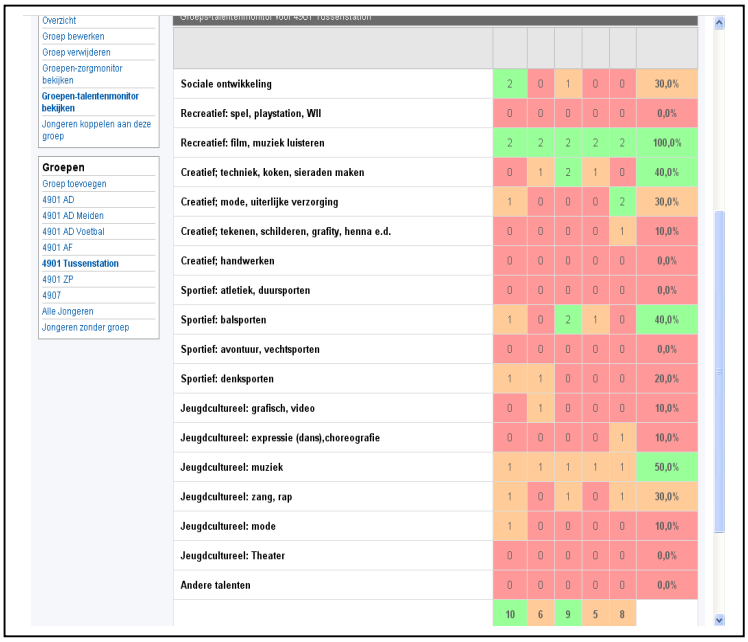

Sociale ontwikkeling	2	0	1	0	0	30,0%
Recreatief: spel, playstation, Wii	0	0	0	0	0	0,0%
Recreatief: film, muziek luisteren	2	2	2	2	2	100,0%
Creatief; techniek, koken, sieraden maken	0	1	2	1	0	40,0%
Creatief; mode, uiterlijke verzorging	1	0	0	0	2	30,0%
Creatief; tekenen, schilderen, grafity, henna e.d.	0	0	0	0	1	10,0%
Creatief; handwerken	0	0	0	0	0	0,0%
Sportief: atletiek, duursporten	0	0	0	0	0	0,0%
Sportief: balsporten	1	0	2	1	0	40,0%
Sportief: avontuur, vechtsporten	0	0	0	0	0	0,0%
Sportief: denksporten	1	1	0	0	0	20,0%
Jeugdcultureel: grafisch, video	0	1	0	0	0	10,0%
Jeugdcultureel: expressie (dans),choreografie	0	0	0	0	1	10,0%
Jeugdcultureel: muziek	1	1	1	1	1	50,0%
Jeugdcultureel: zang, rap	1	0	1	0	1	30,0%
Jeugdcultureel: mode	1	0	0	0	0	10,0%
Jeugdcultureel: Theater	0	0	0	0	0	0,0%
Andere talenten	0	0	0	0	0	0,0%
	10	6	9	5	8	

[11] De postcodes zijn fictief, de situatie is waarheidsgetrouw. In deze situatie was overigens nagenoeg geen sprake van overleg tussen verschillende netwerkpartners over deze ontwikkeling. De meeste jongeren waren wel bekend bij politie en netwerken, maar niet in dit onderlinge verband.
Ter herinnering de uitspraak van Aboutaleb: " Wanneer ze alleen zijn, zijn het schatten van jongens, maar met zijn tweeën doen ze de meest dwaze dingen."

Out of the box
Het programma biedt daarmee niet alleen de mogelijkheid om te reageren als zich iets al ***heeft*** ontwikkeld bij jongeren, maar kan ook laten zien waar kansen kunnen liggen in die ontwikkeling om jongeren te verlokken tot activiteiten (zich ***gaat*** ontwikkelen)

> In het activeringsgerichte jongerenwerk wordt een andere gedachtegang gevolgd. Er wordt niet slechts uitgegaan van de gedachte dat je jongeren moet "volgen" in hun eigen ontwikkelingsproces, maar dat daar vooral richting aan wordt gegeven. Jongerenwerk moet vooruit lopen op de ontwikkeling van jongeren en die jongeren door middel van activiteiten als het ware "doortrekken" in hun ontwikkeling.
>
> De cultuurhistorische theorie van Vygotski vertaalt dat in de termen:
> - zone van de actuele ontwikkeling (het zijn) en
> - zone van de naaste ontwikkeling (het worden)

> De acties van het activeringsgerichte jongerenwerk liggen daarmee in principe steeds actief vòòr op de ontwikkeling van de jongeren (anticiperend c.q. pro-actief).[vi]

Het biedt daarmee mogelijkheden om niet alleen ***in*** de bestaande groep te denken maar ook daarbuiten. Connecties te leggen met andere jongeren in andere groepen, verbindingen te leggen, nieuwe (virtuele) groepen te bedenken, vorm te geven en strategieën te bedenken om jongeren *gefaseerd te activeren*; dat wil zeggen rekening houdend met hun vermogen om te groeien, maar dat niet af te wachten!

> ***Absoluut succes versus relatief succes***[vii]
> Als een jongere met een lager ontwikkelingsniveau een –in onze ogen- klein stapje maakt en een "succesje" behaalt, is dat voor hem *relatief* groter en belangrijker dan als hetzelfde gedaan wordt door een jongere met een hoger niveau die het met gemak doet.

Virtuele groepen
Kijkend naar en in groepen wordt het mogelijk om jongeren uit een groep te lokken, door aansluiting te zoeken op een bepaalde inhoud en er via de jongerenwerker voor te zorgen dat jongeren een warme overdracht krijgen naar een activiteit[12].

> De jongerenwerkster benadert de jongere individueel: "Hé luister eens, er werd me gevraagd of ik meisjes kende die wat verstand

[12] Het is vaak niet voldoende om alleen maar een aankondiging te doen, wat te flyeren of een affiche weg te hangen

van mode hadden of daar in geïnteresseerd waren. En toen dacht ik meteen aan jou. Is het wat voor jou?"
"Nou dat weet ik niet hoor, want:

- ik moet vaak op tijd thuis zijn
- het zal wel te ver weg zijn
- zullen wel geen leuke mensen aan meedoen
- etc"

Jongerenwerkster: "Oh, maar dan kan ik toch de eerste avond meegaan. Dan kijken we gewoon of je het leuk vindt"

Als de jongere inderdaad naar de mode-avond gaat, wordt daarmee overigens direct de balans van de basisgroep verstoord:
"Ik zie je vanavond in het speeltuintje",
"Nee, ik ga vanavond naar een mode avond"
"Huh?"

Veel jongerenwerkers roepen al van te voren: "Mijn/onze jongeren krijg ik nooit zover!"[13] Dat is gewoon onzin. Misschien krijg je niet alle, soms zelfs maar een enkeling zo ver, maar de ervaring is toch dat je jongeren met een beetje energie en enthousiasme gemakkelijk activeert tot handelen. Als een jongerenwerker er al op voorhand van uitgaat dat het niet lukt om jongeren te motiveren, kan hij beter uitzien naar een ander vak.

De mate van succes kan daarbij bevorderd worden door van te voren goed te bekijken welke jongeren te interesseren zouden zijn. In Jongeren in Kaart (of sommige andere programma's) zijn jongeren te filteren die voldoen aan een aantal kenmerken. Zeker in grotere teams kan dat van belang zijn, want de meeste jongerenwerkers zien alleen de beperkte werkelijkheid in hun eigen werkgebied.

Bijvoorbeeld:
Bijna ieder jongerenwerker heeft in of rond zijn "buurtgroepen" meisjes die soms gemakkelijk te beïnvloeden zijn door jongens[14]. De werkers maken zich daarbij voor het individuele meisje zorgen over haar cognitieve en seksuele ontwikkeling. Maar in zijn werkgebied zijn het maar "2 of 3" meisjes. *Hij ziet er maar 2 of 3*

Op het totale werkgebied (van alle jongerenwerkers) in de gemeente worden de meisjes in kaart gebracht:

- leeftijd 13 – 18 jaar waarbij het jongerenwerk zorgen heeft over:
- cognitieve ontwikkeling
- Seksuele ontwikkeling

[13] Ik heb eens van een jongerenwerker gehoord die onderuitgezakt in een vergadering bij alle gedachten over aanpak en projecten meldde: "Bij mijn jongeren lukt dat niet". Hij zei eigenlijk: "IK krijg niets voor elkaar bij deze (groep) jongeren" en sterker nog: "IK krijg niets voor elkaar bij dit soort jongeren". Hij vergat de consequenties te nemen en een andere baan te zoeken.

[14] gevaar voor zogenaamde "lover boys"

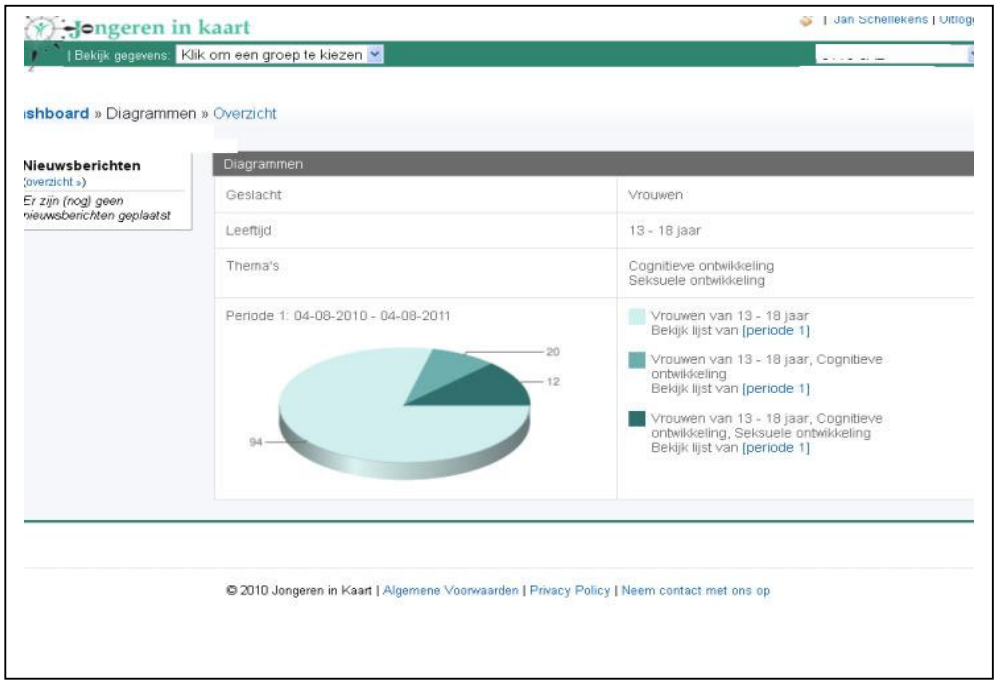

Van de 94 meisjes die bekend zijn bij het jongerenwerk, zijn er zorgen bij:

- 20 omtrent hun cognitieve ontwikkeling, waarvan
- 12 weer gecombineerd zijn met zorgen omtrent hun seksuele ontwikkeling

Als we dan ook kijken naar de zorgen over de ondersteuning in de thuissituatie blijkt dat bij 9 meisjes een gecombineerde zorg is omtrent hun cognitieve ontwikkeling, seksuele ontwikkeling en hun thuissituatie!

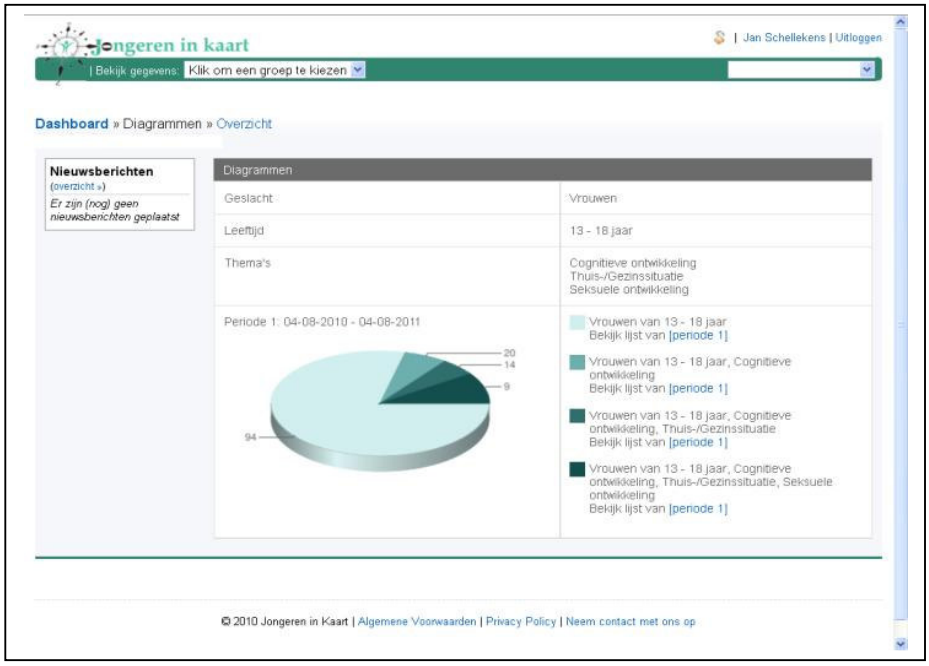

Van deze overzichten kan een lijst met namen bekeken worden en nagegaan worden in hoeverre er voldoende gedaan wordt (door jongerenwerk/netwerk) om ondersteuning te bieden.

Diezelfde namen kunnen echter ook gekoppeld worden aan een nieuwe "virtuele" groep. Hoe zou de groep eruit zien als we deze meiden bij elkaar zouden zetten? Als we een "meidengroep" zouden beginnen? Daarbij wordt dan niet alleen de zorgenkaart, maar ook de talentenkaart zichtbaar. Wat zouden we kunnen organiseren om deze meisjes zo goed mogelijk te ondersteunen?

Dezelfde taartdiagrammen kunnen gebruikt worden op het gebied van interesses en talenten:

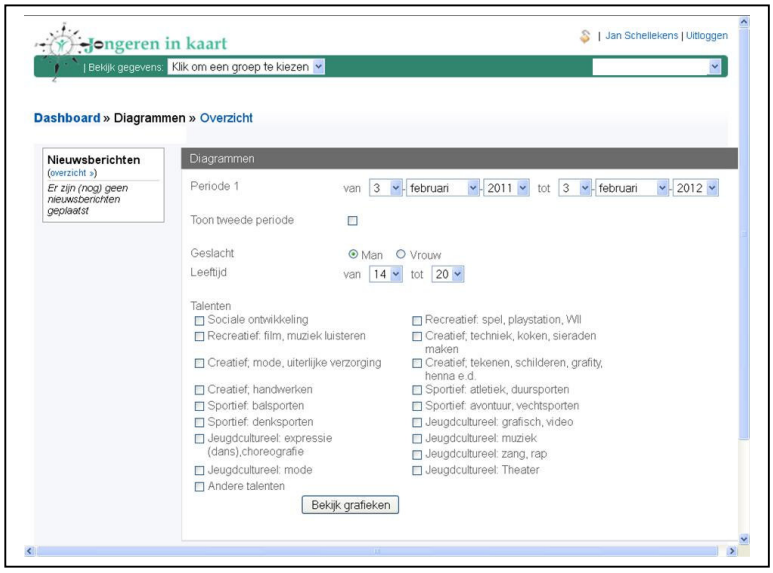

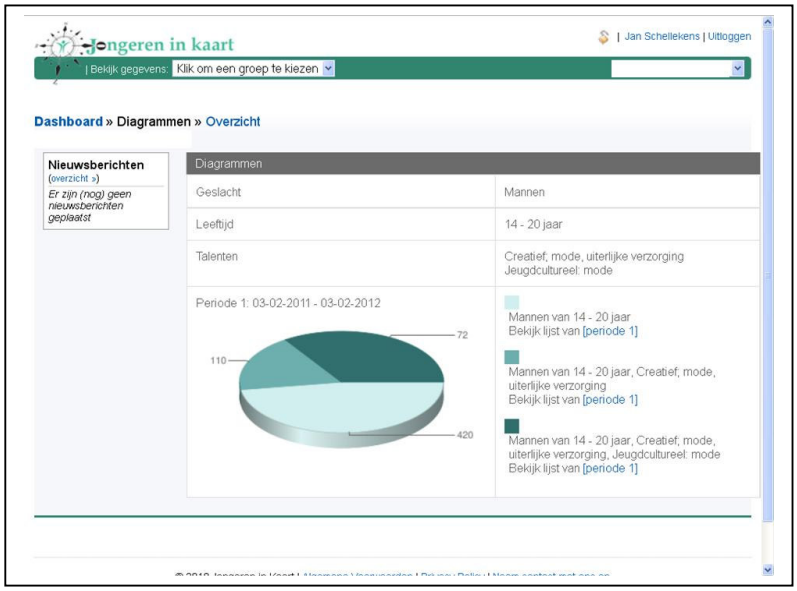

In dit geval kan een lijst met jongens worden ingezien die brede interesse hebben in mode.

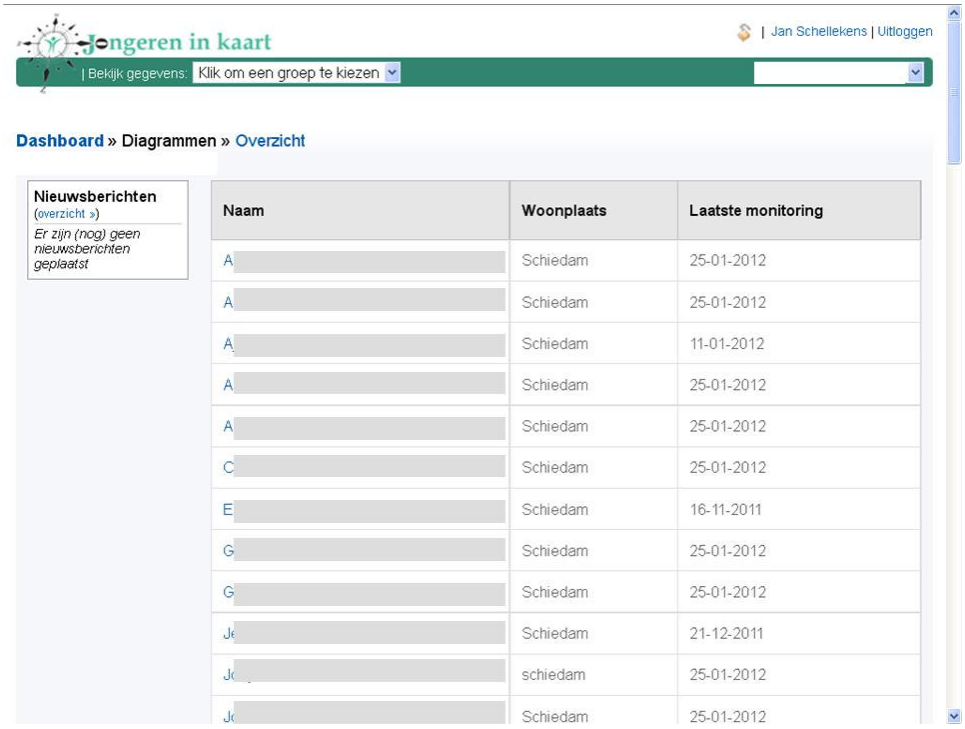

Een paar voorbeelden:
1. Een aantal jongeren heeft grote interesse in min of meer “grafische” creativiteit. We selecteren die jongeren op die mogelijkheden en zien direct dat bij een aantal vooral het middelengebruik zorgen baart. Als je een “grafische” groep maakt, zal middelengebruik inhoudelijk ook aandachtspunt moeten zijn

2. We selecteren de meiden in een bepaald werkgebied. We zien direct dat een aantal meiden problemen heeft in de thuissituatie. Hun mogelijkheden zitten in dit geval op de creatieve vlakken en expressie. Als je een activiteit opzet waarbij deze meiden verlokt worden, is het van belang aandacht te schenken aan de items in de zorgkaart.

Groepsmonitoring voor 3069 BV Meiden Cleo Virtueel

Cognitieve ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	1	1	0	11,1%
Geestelijke gezondheid	1	0	0	0	0	0	0	0	0	5,6%
Thuis-Gezinssituatie	2	0	0	1	0	0	1	2	0	33,3%
Relaties o.a. vrienden en vriendinnen	1	0	0	0	0	0	0	0	1	11,1%
School	0	0	0	0	0	0	0	1	0	5,6%
Seksuele ontwikkeling	2	0	0	0	0	0	0	0	0	11,1%
Huisvesting	0	0	0	0	0	0	0	1	0	5,6%
Lichamelijke gezondheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Werk	0	0	0	0	0	0	1	0	0	5,6%
Financiele situatie	0	0	0	1	0	0	0	1	0	11,1%
Alcholgebruik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Softdruggebruik	0	0	0	0	0	2	0	0	0	11,1%
Harddruggebruik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Gokken (is ook risico's nemen)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Vermogens- en/of gewelddsdelicten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Aanraking met Politie en Justitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Vrije tijdsbesteding	1	0	0	1	0	1	0	1	1	27,8%
	7	0	0	3	0	3	3	7	2	

Groeps-talentenmonitor voor 3069 BV Meiden Cleo Virtueel

Sociale ontwikkeling	0	1	1	1	0	0	0	0	0	16,7%
Recreatief: spel, playstation, Wii	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Recreatief: film, muziek luisteren	1	0	1	1	1	0	0	0	0	22,2%
Creatief; techniek, koken, sieraden maken	1	0	1	1	1	0	1	1	0	33,3%
Creatief; mode, uiterlijke verzorging	1	0	1	1	1	0	0	1	0	27,8%
Creatief; tekenen, schilderen, grafity, henna e.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Creatief; handwerken	0	0	0	0	1	0	0	0	0	5,6%
Sportief: atletiek, duursporten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Sportief: balsporten	0	1	1	0	1	0	0	0	0	16,7%
Sportief: avontuur, vechtsporten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Sportief: denksporten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Jeugdcultureel: grafisch, video	0	0	0	0	0	1	0	0	0	5,6%
Jeugdcultureel: expressie (dans),choreografie	1	0	0	1	1	0	0	1	1	27,8%
Jeugdcultureel: muziek	1	0	1	0	1	0	0	1	0	22,2%
Jeugdcultureel: zang, rap	0	0	1	0	0	0	0	0	0	5,6%
Jeugdcultureel: mode	0	0	0	0	0	0	1	1	1	16,7%
Jeugdcultureel: Theater	1	0	1	1	0	0	0	1	0	22,2%
Andere talenten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
	6	2	8	6	7	1	2	6	2	

Op verschillende plaatsen is de laatste jaren geëxperimenteerd met deze groepsoverzichten, niet alleen als onderwerp van inhoudelijke teambesprekingen, maar ook in gesprekken met netwerken, politici, ambtenaren en wethouders. De kleurenkaarten werkten erg verhelderend. Op grond van zo'n kleurenkaart werden zelfs discussies gevoerd over de vertaling in inzet en uren:

> ***"Wat heb je nu nodig om goed met deze jongeren in die groep te kunnen werken?"***

De kwaliteit van het jongerenwerk

De laatste jaren worden er landelijk hevige discussies gevoerd over de kwaliteit van het jongerenwerk of liever over het ontbreken van die kwaliteit. Zonder te lang te willen "jijbakken", lijkt het er toch op dat de verschraling van de kwaliteit haar oorsprong vooral vindt in het negatieve samenspel dat subsidiënten en instellingen een decennium geleden hebben ingezet:

> Tijdens een miniconferentie legde één van de deelnemers (een deel van) de schuld van de teloorgang van het jongerenwerk bij de lokale overheden die na de decentralisatie de beschikking kregen over de gelden voor het jongerenwerk en bij de plaatselijke welzijnsinstellingen die jongerenwerk uitvoerden. In hun drang naar beheersing van de kosten wordt de prijs voor jongerenwerk laag gehouden. Het gevolg is beperkte contracten, lage lonen, mede daardoor laag niveau instroom van werkers, geen adequate begeleiding en snelle uitstroom e.d.[viii]

Gemeentes en instellingen vonden het goed genoeg als jongeren werden "begeleid" door laagopgeleide talenten van de straat. Dat daar weinig inhoud aan werd gekoppeld op ontwikkelingsniveau van jongeren werd voor lief genomen: "als het maar rustig blijft".
Het gevolg was dat jongeren en groepen jongeren steeds vaker bekeken werden vanuit de bril van veiligheid en overlastbestrijding: Elke jongere als mogelijk gevaar voor de samenleving

> In het kader van overlastbestrijding werd de Beke-methode omarmd, waarbij groepen jongeren op grond van enkele criteria:
> - De groepsgrootte en het leeftijdsverschil in de groep
> - De bezigheden van de jongeren: school, werk
> - Het middelengebruik
> - De mate waarin de jongeren in aanraking komen met de politie.
>
> ingedeeld konden worden in hinderlijk, overlastgevend of crimineel[15].
>
> Daarnaast kon de groep bonuspunten scoren waardoor ze gedefinieerd kon worden als jeugdbende of straatbende. Aan de hand van die scores wordt de aanpak op zo'n groep met verschillende netwerkpartners afgesproken. *Beke* is een typisch politie-instrument, het focust vooral op een aantal "strafrechtelijke" zaken.

Het jongerenwerk werd daarbij in de loop der jaren via openbare orde en veiligheid steeds meer in de rol gedrukt van informant en gezien als mogelijke zachte hand in de samenwerking met de politie. Dat daarmee hun relatie met jongeren problematisch kon worden, werd op de koop toe genomen.

Die ontwikkeling ijlt nu nog steeds na. In een discussieforum schreef een ambtenaar veiligheid[16] in reactie op een jongeren interventie project:

> De manier van werken is wellicht de doorontwikkeling van onze Hotspotaanpak. Deze hotspotaanpak richt zich op de aanpak van jeugdoverlast gericht op groep en individu.

Kanteling
Op dit moment begint die gedachte weer te kantelen. Onder andere op grond van hersenonderzoek blijkt dat jongeren baat hebben bij een inspirerende "oudere" (leraar, ouder en ook jongerenwerker):

> Dat betekent wel dat de omgeving actief de jeugdige moet prikkelen, routes wijzen en soms op subtiele of meer directe wijze moet sturen[ix]

Anderen gaan op zoek naar "best persons"

> *Best persons*, ook wel *exemplary persons* of sociale leiders genoemd, zijn mensen die verschil maken in de context van hun werk. Zij die resultaten boeken daar waar dat anderen niet lukt (Van den Brink et al,2009). Het zijn de witte raven die wars zijn van bureaucratie en die beschermheren in de bovenwereld hebben. Met

[15] Later werd daar ook nog het begrip "aanvaardbaar" aan toegevoegd
[16] augustus 2011

> *power*, *drive* en enthousiasme gaan zij door de instituties heen. Zij kennen de weg, weten aan welke touwtjes zij kunnen trekken en zoeken de grenzen van de regelgeving op. Zij stappen in de leefwereld van de jongeren en gaan een band met hen aan. Een goed voorbeeld uit de praktijk is het project in Enschede waar het potentieel van *best persons*, in dit geval de wijkcoaches, wordt erkend en waar deze uitzonderlijke professionals de ruimte krijgen om hun werk te doen en jongeren die uitvallen weer bij de samenleving te betrekken[x].

Er is dus meer nodig dan een jongerenwerker die (alleen maar) lekker kan kletsen met jongeren of er gezellig mee kan voetballen.

JiK-gebruik door jongerenwerkers
Bij het gebruik van de monitorsystemen blijkt ineens hoe weinig jongerenwerkers weten van de leefwereld van de jongeren met wie ze werken. Misschien is het ooit bij aanvang wel verkeerd begrepen toen gezegd werd dat een jongerenwerker "interesse in de leefwereld van jongeren" moest hebben of "aan moest sluiten bij de leefwereld van jongeren"

De praktijk laat zien dat veel jongerenwerkers enthousiast in het werk zijn gestapt zonder daadwerkelijk te weten wat dat vak inhoudt. Ze zijn aangenomen, hebben een aantal opdrachten gekregen en daarna mochten ze het uitzoeken. De instellingen gingen er van uit dat het wel goed zou komen. In diverse steekproefjes onder jongerenwerkers vond de helft van de werkers dat nieuwe jongerenwerkers niet op een zorgvuldige manier werden ingewerkt en begeleid.

Soms kom ik jongerenwerkers tegen die geen flauw idee hebben van het vak:

> "Och, een beetje kletsen en wat voetballen met die gasten"

of zelfs zelf eigenlijk nog gewone opgroeiende jongeren zijn.

> Wat mij overigens bijzonder opvalt tegenwoordig is de gebrekkige algemene ontwikkeling bij werkers, algemene ontwikkeling die volgens mij de basis vormt voor (de mogelijkheid om) brede en creatieve gespreksvoering met jongeren. In die termen vertonen groepjes beginnende jongerenwerkers vrij vaak trekjes van groepen jongeren die vroeger onder de partiële leerplicht vielen (vormingswerk werkende jongeren).[xi]

Het houdt in ieder geval in dat er beroepskrachten werken in het jongerenwerk die nog veel ondersteuning en begeleiding nodig hebben om zich tot een volwaardige beroepskracht te ontwikkelen.

Daarbij kan het invullen en bespreken van individuele monitoren en groepsmonitoren een prima hulpmiddel zijn. Het invullen van dit soort systemen moet gedaan worden door mensen met een goed ontwikkelde praktijkervaring. Minder ervaren werkers zouden onder verantwoordelijkheid van zo'n werker gezamenlijk de monitoren in kunnen vullen, waardoor het direct gekoppeld kan worden aan inhoudelijk en methodische werkbegeleiding, intervisie en/of casuïstiek zodat er sprake is van deskundigheidsbevordering en de mogelijkheid om beroepskrachten doelgericht aan te sturen.

Op die manier ontstaat een model waarbij verschillende onderdelen in het werk zicht hebben op gegevens die in het systeem worden ingebracht.

1. De beginnende jongerenwerker, geen toegang
Heeft geen zelfstandige toegang tot het systeem. Wordt begeleid door een ervaren werker/meewerkend voorman die de gegevens met hem invoert. De overzichten van individuen en groepen vormen de gesprekspunten zowel op het gebied van:

- persoonlijke begeleiding van de jongerenwerker
- inhoudelijke en methodische werkbespreking
- vakmatige ontwikkeling en
- actieplanning

Pas op het moment dat de werker voldoet aan de criteria van een ervaren werker, wordt toegang verleend tot niveau 3 van het systeem

2. De ervaren beroepskracht, toegang op niveau 3
Heeft een zelfstandige verantwoordelijkheid aangaande de eigen doelgroepen. Heeft een eigen logincode en verwerkt de gegevens zelfstandig. Heeft geen zelfstandige toegang tot de informatie van jongeren of groepen van collega's. Kan natuurlijk wel gevraagd worden bij collegiale consultatie

3. De meewerkend voorman m/v, toegang op niveau 2
heeft toegang tot de ingevoerde gegevens van zowel beginnende jongerenwerkers als de ervaren beroepskrachten. Kan op een hoger niveau inhoudelijke informatie verkrijgen van het werkgebied via diagrammen. Op grond daarvan wordt in teamverband casuïstiek en actieplanning gemaakt

4. De leidinggevende, toegang op niveau 1
Heeft toegang tot alle informatie in zijn/haar werkgebied, kan op overstijgend stedelijk niveau informatie filteren, bespreekt samen met meewerkend voormensen de resultaten en nieuwe aandachtspunten, zowel naar doelgroepen en activiteiten als naar de ontwikkeling en deskundigheidsbevordering van de beroepskrachten.

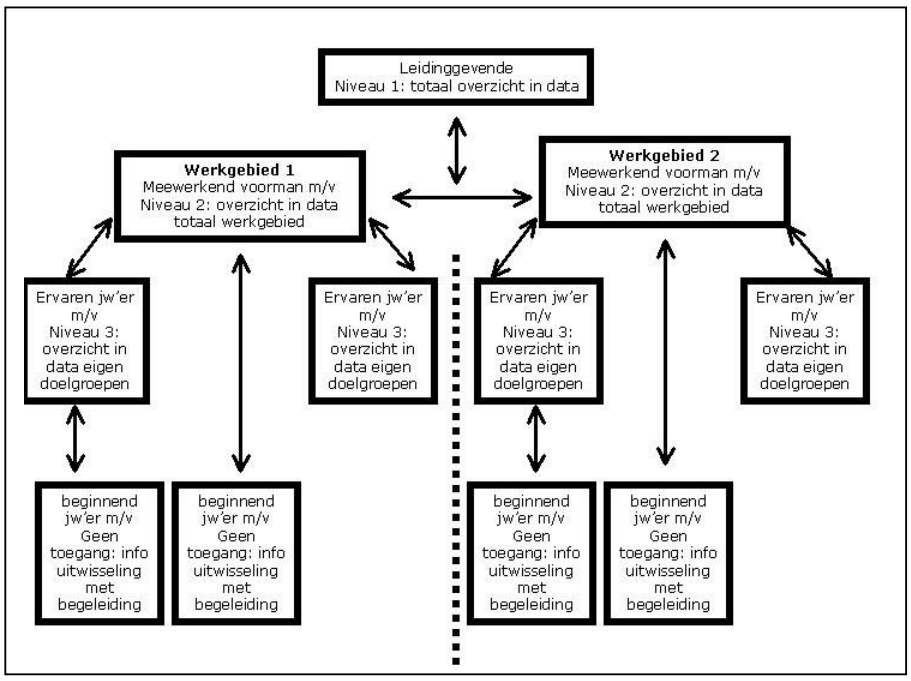

Veiligheid
Het programma zelf is op verschillende manieren versleuteld en beveiligd. De kwetsbare factor blijft natuurlijk altijd: de mens. Het zijn gegevens die beschermd moeten blijven. Het betekent ook dat beroepskrachten aan een aantal zaken moeten voldoen, zoals:

- Verklaring omtrent het gedrag
- ondertekening van een integriteitverklaring bij aanvaarding van een logincode:
    - gebruik van de gegevens alleen bij door de instelling goedgekeurde overleggen,
    - zwijgplicht over gegevens uit JIK tijdens dienstverband en tot 10 jaar na dienstverband
    - Geen gebruikmaking van de logincode na beëindiging van het dienstverband

Verschillende modules
Het basismodel bestaat daarmee uit een aantal toepassingsmogelijkheden:

- Individuele kaart met NAW-gegevens, zorgmonitor en talentenmonitor
- Groepskaarten op het gebied van zorg en talenten
- Gebruikerslogboeken
- Taartdiagrammen

Daarnaast zijn er andere modules aan te koppelen:

- activiteitenrapportage
- rapportage individuele trajectbegeleiding
- homecoach

en nieuwe modules kunnen ontwikkeld en gekoppeld worden, bijvoorbeeld op het gebied van onderwijs en zorg.

Tot slot.
Een goed monitorsysteem biedt brede mogelijkheden bij het ontwikkelen van activiteiten en programma's die jongeren helpen bij hun ontwikkeling naar volwassenheid. Hoewel het oorspronkelijk ontwikkeld is voor activerend ambulant en accommodatiegebonden jongerenwerk, is de toepasbaarheid inmiddels op andere terreinen - al dan niet met aanvullende modules -aantoonbaar succesvol. Zo is onlangs het boekje: De Straat als Front-office verschenen over het Jongeren Interventieteam in Schiedam. Fundament onder de samenwerking tussen de verschillende organisaties is dit monitorsysteem.

> *De analyse die wij met Jongeren In Kaart maken is de ruggengraat van onze werkwijze*[xii]

Als iedereen dezelfde taal spreekt, lijkt dat in ieder geval ten goede te komen aan de ontwikkeling van jongeren.

Mocht je interesse hebben in de mogelijkheden van dit systeem, dan kun je contact opnemen met mij ***jan.schellekens@tiscali.nl*** of met Gregor Gips van ***degre.advies@gmail.com***

Oosterhout, 3 februari 2012
Jan Schellekens

Bijlage 1.
Uit: Hoeklijnen ambulant Jongerenwerk (alleen nog verkrijgbaar als E-pub)

Hoeklijnen *ambulant jongerenwerk*

Het ambulant jongerenwerk heeft een simpel principe: jongeren worden opgezocht op de plaatsen waar ze hun vrije tijd doorbrengen, er worden contacten met hen gelegd en een relatie wordt opgebouwd. Daarbij wordt bekeken of er mogelijkheden zijn om jongeren te 'activeren', of dat er obstakels zijn voor jongeren die hun persoonlijke ontwikkeling in de weg staan en die door middel van 'hulpverlening' weggewerkt kunnen worden.

Auteur: Jan Schellekens
ISBN: 90-6665-275-6

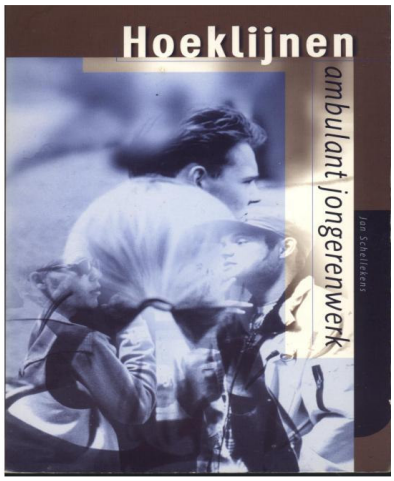

De problemen waar jongeren mee geconfronteerd kunnen worden is tamelijk divers. De specifieke deelleefgebieden van het randgroepenwerk zijn hiervoor al even aangestipt. Die deelleefgebieden kunnen onderverdeeld worden in allerlei kleine en grote problemen. Hieronder staan een aantal voorbeelden genoemd.

1. geestelijke gezondheid,
Jongeren kunnen allerlei problemen terug voeren op hun eigen identiteitsvragen: wie ben ik? Vragen die voort kunnen komen uit de eigen ontwikkeling, maar ook vaak in relatie staan met de omgeving.

> Een jongen van 18 jaar is behoorlijk depressief. Zijn problemen lagen niet direct in zijn thuissituatie, werk, vrienden, vriendin: hij ziet 'het' gewoon niet zitten

2. thuis-/gezinssituatie,
In de thuis- of gezinssituatie doen zich over het algemeen problemen voor. Niet alleen wat betreft de eigen ontwikkeling, maar zeker ook in de veranderende vormgeving van de relaties.

> Een meisje van 15 jaar loopt thuis weg, omdat ze de ruzies tussen vader en moeder niet langer aan kan horen

3. relaties o.a. vrienden en vriendinnen,
Het ontwikkelen van nieuwe relaties en het verbreken van oude relaties kan problemen opleveren.

> De verkering van een jongen van 17 jaar is na drie maanden uitgegaan. Hij is er totaal door van slag, is verdrietig en weet niet wat hij ermee aan moet

4. school,
Er kunnen incidenten voorkomen naar aanleiding van school en opleidingskeuze, soms zijn die te hoog gegrepen, waardoor problemen ontstaan in tempo en druk, soms weten jongeren niet wat ze nou precies willen gaan doen.

Een meisje van 17 jaar wil naar een opleiding maar heeft te weinig vooropleiding.

5. Seksualiteit
De ontwikkeling van het eigen lichaam (hormonen) kan allerlei problemen opleveren, zoals ook de seksuele geaardheid. Tegelijkertijd doen zich problemen voor met betrekking tot onzekerheid en verschil in waarden en normen. Een meisje dat veel vriendjes heeft, is een slet, een jongen die veel meiden scoort is een halve held.

Een jongen van 19 jaar vraagt zich af of hij hetero of homoseksueel is.

6. huisvesting
Op gebied van wonen kunnen zich allerlei problemen voordoen. Zo kan een gezin met teveel mensen in een te kleine woning zitten. Voor sommige jongeren telt dat ze vanuit een problematische thuissituatie op zoek zijn naar eigen woonruimte. Maar ook voor jongeren die bijvoorbeeld voor hun werk of school op kamers moeten gaan, kan het een probleem zijn goede huisvesting te vinden.

Een jongen van 18 jaar zoekt een betaalbare kamer omdat hij voor zijn studie moet verhuizen

7. lichamelijke gezondheid,
Het leren jezelf goed te verzorgen, te voorkomen dat er verwaarlozing optreedt in de eigen gezondheid kan sec al een probleem opleveren.

Een jongen van 19 jaar had last van zijn voet. Hij wist dat er waarschijnlijk iets gebroken was, maar ging toch niet naar de dokter of het ziekenhuis.

8. werk,
Het (niet) hebben van werk kan problemen opleveren. Met name op het gebied van regelgeving, van rechten en plichten komen veel vragen voor.

Een meisje van 18 is overgestapt naar een andere werkgever, maar haar vorige werkgever is haar nog achterstallig loon verschuldigd.

9. financiële positie,

Jongeren kunnen in de problemen raken doordat ze meer willen dan hun financiën toelaten: mee op stap gaan met de vrienden, kleren kopen, auto rijden, G.S.M. etc.

Een meisje van 17 vond het geweldig om met andere te kletsen via een babbelbox (f, 1,-- per minuut). De telefoonrekening steeg tot ca. f. 1500,-- per 2 maanden. Dat kon ze onmogelijk betalen.

10. middelengebruik: drank en drugs,

Jongeren experimenteren met allerlei soorten middelen, de meeste jongeren doen het om het uit te proberen en weten na verloop van tijd wat ze wel en niet willen. Anderen raken verstrikt in het gebruik. Soms is het incidenteel met grote gevolgen, soms ontstaat er een verslaving.

Een meisje van 16 jaar gebruikte op houseparty's XTC-pillen. Al snel begon ze het ook door de week te gebruiken omdat ze zich er prettiger bij voelde. Op een bepaald moment lag ze in de regen op straat zonder dat het haar wat interesseerde: "ik voelde gewoon niets van de regen en de kou". eigenlijk interesseerde niets haar nog.

11. gokken
Op jacht naar het gemakkelijke geld kunnen jongeren zich nogal eens te buiten gaan aan gokken op fruitautomaten, ook gokken met kaarten en dobbelen zijn bekende fenomenen.

Een jongen van 19 jaar gooide per week zo'n f. 250,-- in een fruitautomaat. Daarbij ging al zijn geld op, maar het leek hem niet te deren. Hij zat uren naar de kast te kijken en als de kast 'niet genoeg gaf', ging hij op zoek naar een andere kast. Zo stroopte hij elke dag wel 4 cafés en cafetaria's af.

12.(veelvuldig) in aanraking met politie en justitie e.d.
Door hun levenswijze kunnen jongeren vroegtijdig in contact komen met de politie. Dat kan zijn voor kleine vergrijpen (snoep stelen), voor rondhangen, verkeersovertredingen, maar in een later stadium hebben sommige jongeren een abonnement op het politiebureau.

Een jongen van 21 jaar sprong altijd voor zijn vrienden in de bres als zij ruzie kregen. Hij sloeg er dan meestal op en terwijl zijn vrienden maakten dat ze wegkwamen, werd hij in de kraag gegrepen en zat meestal in het weekend op het politiebureau.

13. vrije tijd
Het invullen van de eigen vrije tijd levert voor een aantal jongeren problemen op. Ze hebben geen hobby, willen niet meer sporten, voelen zich thuis niet zo op hun gemak en gaan de straat op. De verveling slaat daarbij toe.

Een jongen van 14 jaar ontdekte dat er geen voetbalcarrière voor hem was weggelegd. Hij stopte met trainen en voetballen. Daardoor kreeg hij een zee van vrije tijd waarvoor hij geen alternatief had.

Literatuur en andere stukken.
De *cursief* getoonde stukken zijn te verkrijgen bij Jan Schellekens

---

[i] B. Beke, H. Ferwerda en A. van Wijk Jeugdcriminaliteit in groepsverband ontrafeld, Tussen rondhangen en bendevorming, SWP 2000

[ii] Jay Curry: Customer Marketing, December 1993

[iii] Hoeklijnen ambulant Jongerenwerk, J. Schellekens 1998

[iv] *Jongerenwerk met beleid, J. Schellekens, maart 2000:* http://www.jeugdenjongerenwerk.nl/documents/Jongerenwerkmetbeleid.pdf

[v] http://www.zorgwelzijn.nl/web/Actueel/Nieuws/Onderzoeker-Jaap-Noorda-Jongerenwerker-moet-bij-zijn-leest-blijven.htm

[vi] *Workshop: Werken met groepen, contactlegging en activering, J. Schellekens 2002*

[vii] Interpretatie van JS van: Ljev Vygotski, Cultuur en ontwikkeling, samengesteld door René van der Veer p. 141 e.v.

[viii] *Uit: Krokodillentranen om het jongerenwerk, J. Schellekens, December 2003*

[ix] Ellis en het verbreinen, over hersenen, gedrag en educatie, Jelle Jolles, 2011

[x] *En…! Actie Jongeren aan Boord, Nicis Adviescollege Maatschappelijk uitval jongeren, 2010*

[xi] *Poolvorming in het jongerenwerk – J. Schellekens, 22 maart 2004*

[xii] *De Straat als Front-office, Jongeren Interventieteam Schiedam, 2011*